

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र
बी. ए. भाग २ सत्र ४ (नवीन अभ्यासक्रम)

मार्च/एप्रिल २०२६

आपण दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्रामध्ये प्रवेश घेतल्याबद्दल आपले स्वागत. शैक्षणिक वर्ष २०२५ – २०२६ मध्ये बी. ए. भाग २ सत्र ४ करिता नवीन अभ्यासक्रमाप्रमाणे प्रवेशित झालेल्या विद्यार्थ्यांकरिता स्वाध्याय प्रश्न सोबत देत आहोत. सदरचे स्वाध्याय खाली दिलेल्या नियमावलीप्रमाणे पूर्ण करून आपल्या अभ्यास केंद्राकडे जमा करणे आवश्यक आहे. दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या मुख्य कार्यालयामध्ये स्वाध्याय स्वीकारले जाणार नाहीत.

नियम :

1. स्वाध्याय लिहिण्याकरिता आखीव कागद / A4 size paper वापरावा.
2. स्वाध्याय उत्तरपत्रिकेच्या मुखपृष्ठावर आपण प्रवेश घेतलेल्या अभ्यासक्रमाचे नाव, वर्ष, तुमचा परीक्षेचा बैठक क्रमांक, नोंदणीप्रमाणे नाव, पत्ता (कायमस्वरूपी), विषय, PRN व मोबाईल नंबर (कायमस्वरूपी) लिहिणे आवश्यक आहे. (मुख्यपृष्ठ / Cover Page यासोबत दिलेले आहे ते Download करून वापरावे)
3. विद्यार्थ्यांने जर स्वाध्याय जमा केले असतील पण तो त्या संबंधित विषयामध्ये अनुत्तीर्ण झाला असेल तर त्याला फ्रेश स्वाध्याय जमा करता येणार नाही तो लेखी परीक्षेला पुन्हा बसू शकतो. स्वाध्यायाचे पूर्वीचेच गुण विचारात घेतले जातील.
4. एकदा स्वाध्यायांचे मूल्यांकन झाल्यानंतर त्यांचे पूर्वमूल्यांकन व श्रेणीसुधार केले जाणार नाही. त्याची फोटोकॉपी मिळणार नाही.
5. विद्यार्थ्यांनी आपल्या स्वाध्याय उत्तरपत्रिका हॉलतिकीट प्राप्त झालेनंतर तातडीने आपण निवडलेल्या अभ्यास केंद्राशी संपर्क साधून आपल्या अभ्यासकेंद्रावर जमा कराव्यात.
6. जे विद्यार्थी दिलेल्या वेळेत स्वाध्याय जमा करतील त्याच विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे गुण दिले जातील. जे विद्यार्थी स्वाध्याय जमा करणार नाहीत अशा विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे गुण दिले जाणार नाहीत. त्यास दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र जबाबदार राहणार नाही.

विशेष सूचना

- दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या सर्व मान्यताप्राप्त अभ्यासकेंद्रावर संपर्क सत्राचे आयोजन केले जाते. तरी विद्यार्थ्यांनी वेळोवेळी अभ्यास केंद्र समन्वयक

यांच्याशी संपर्क साधून संपर्क सत्र, परीक्षा वेळापत्रक, हॉलतिकीट, निकाल इत्यादी बाबत माहिती घ्यावी. तसेच वेळोवेळी विद्यापीठ संकेतस्थळाला भेट देवून अद्ययावत माहिती जाणून घ्यावी.

- आपण निवडलेल्या विषयाप्रमाणे स्वयंअध्ययन साहित्य घेणे, आपल्या पाठयक्रमाचा अभ्यासक्रम (Syllabus) प्राप्त करून घेणे व त्याप्रमाणे अध्ययन करणेची जबाबदारी विद्यार्थ्यांची आहे.
- आपल्या रजिस्ट्रेशन फॉर्मवर असलेल्या अभ्यासकेंद्रामध्येच स्वाध्याय जमा करावयाचे आहेत जर दुसऱ्या अभ्यासकेंद्रावर स्वाध्याय जमा केले तर स्वाध्यायाचे गुण आपल्या गुणपत्रिकेवर येणार नाहीत व त्यासाठी दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र जबाबदार असणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.

स्वाध्याय उत्तर पत्रिकेचे मुखपृष्ठ (Cover Page)

अभ्यासक्रमाचे नांव :

(बी.ए./बी.कॉम. भाग 1 एम.ए./एम कॉम भाग 1 व 2)

सत्र :

(पहिले/दूसरे/तिसरे/चौथे/पाचवे/सहावे)

विषय :

परीक्षा बैठक क्रमांक

1. अभ्यास केंद्राचे नाव -----

2. विद्यार्थ्यांचे पूर्ण नाव -----

3. पूर्ण पत्ता : -----

----- पिन कोड नं.-----

4. मोबाईल क्रमांक : लॅण्डलाईन क्रमांक :

5. अभ्यासक्रमाचे नाव : ----- सत्र -----

6. पेपरचे नाव : -----

7. पेपर क्रमांक : -----

8. सबजेक्ट कोड : -----

9. परीक्षा बैठक क्रमांक -----

(ज्या परीक्षेसाठी स्वाध्याय जमा करत आहे)

10. पी.आर.एन. : -----

11. स्वाध्याय जमा करण्याचा दिनांक : -----

12. विद्यार्थ्यांची स्वाक्षरी : -----

(फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरिता)

मिळालेले गुण : -----

परीक्षकांची स्वाक्षरी : -----

B.A Part - II Sem. – IV(New Syllabus) Assignment Questions

March/April 2026 Examination

बी. ए. भाग – २ सत्र – ४ (नवीन अभ्यासक्रम) स्वाध्याय प्रश्न

मार्च/एप्रिल २०२६ परीक्षा

बी. ए. भाग २ करीता प्रवेशित झालेल्या सर्व विषयाच्या विद्यार्थ्यांनी आपल्या स्पेशल विषयाच्या स्वाध्यायाबरोबर

इंग्रजी आवश्यक (**English Compulsory**) पेपरचे स्वाध्याय जमा करणे अनिवार्य आहे.

B.A Part II Sem IV Ability Enhancement Course (AEC-C)

English for Communication (Compulsory)

1) Errors related to the use of prepositions. Discuss.

OR

2) What is brainstorming in essay writing? Discuss various brainstorming techniques?

B.A Part II Marathi Sem. IV Major V वाङ्मयप्रकाराचा अभ्यास : ललित गद्य :गवाक्ष

1) ललितगद्याची संकल्पना व स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

2) 'काळ्या मुंग्यांची रांग' व 'तिढा' या ललित लेखांचे चित्रण करा.

B.A Part II Marathi Sem. IV Major VI वाङ्मयप्रकाराचा अभ्यास : कादंबरी — नांगरमुठी

1) कादंबरीच्या प्रकाराची चर्चा करा.

किंवा

2) 'नांगरमुठी' या कादंबरीची आशयसूत्रांचे रेखाटा.

B.A Part II Marathi Sem. IV VSC II इ—तंत्रज्ञान आणि भाषिक कौशल्य

1) 'इ-प्रोफाईल' व 'ई-परिचयपत्र' यांचे स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

2) 'फेसबुक' व 'व्हाटसअप' यांचा थोडक्यात परिचय करून द्या.

B.A Part II Marathi Sem. IV सत्र ४ Minor Mandatory वाङ्मय प्रकाराचा अभ्यास: नाटक

: सत्यशोधक: गो.पु.देशपांडे

1) 'नाटक' ही संकल्पना सांगून नाटकाचे स्वरूप स्पष्ट करा..

किंवा

2) 'सत्यशोधक' या नाटकातील कथानक थोडक्यात स्पष्ट करा.

B.A Part II Hindi Sem. IV सत्र ४ आधुनिक गद्य साहित्य II

1) लढाई नाटक की कथावस्तु लिखिए।

OR

2) अब गरिबी हटाओ नाटक कि सार्थकता एवं उदेश्य लिखिए।

B.A Part II Hindi Sem. IV सत्र ४ आधुनिक हिंदी काव्य

1) औरत कविता का भावार्थ लिखिए।

किंवा

2) संशय कि एक रात खंड काव्य का कथानक लिखिए।

B.A Part II Hindi Sem. IV सत्र ४ VSC Paper IV हिंदी भाषा श्रवण कौशल्य'

1) श्रवण कौशल के प्रकार लिखिए।

किंवा

2) श्रवण कौशल के महत्व लिखिए ।

B.A Part II Hindi Sem. IV सत्र ४ SEC Paper IV अनुवाद : प्रत्यक्ष व्यवहार'

1) अनुवाद कि समस्याए लिखिए।

किंवा

2) मराठी हिंदी भाषा के अनुवाद में भाषा की प्रवृत्तिको स्पष्ट करो।

B.A Part II Hindi Sem. IV पेपर ४ Minor Paper IV व्यवहारिक हिंदी और कहानियाँ

1) वाणिज्य पत्र का ढाचा (नमूना)लिखिए।

किंवा

2) सिलीया का कथानक लिखिए।

B.A Part II English Sem. IV Sem. IV Introduction to English Literature: Novel and
Language: Phonology

1) Comment on the various themes reflected in the novel *The Alchemist*.

OR

2) What is the role of characters in a novel? Explain E.M. Forster's classification of flat and round characters with appropriate examples from literary works.

B.A Part II English Sem. IV Indian English Literature: Essay and Novel

1) Write Origin, Development and Characteristics of Indian English Essays.

OR

2) Elaborate the feministic aspects reflected in the novel *Dollar Bahu*.

B.A Part II English Sem. IV VSC English for Employability

1) Write a note on Tourism in India.

OR

2) What is Customer Service English?

B.A Part II English Sem. IV Minor English for Competitive Examinations IV

- 1) Extempore Speech. Explain.
 - 2) Describe the different types of interview styles used in UPSC/MPSC.
-

B.A Part II Ardhamagadhi : दमयंती स्वयंवर

- 1) नल व दमयंतीची पूर्णभेंट कशी झाली ?

किंवा

- 2) नल व दमयंतीच्या पूर्वजन्माचे थोडक्यात वर्णन करा.
-

B.A Part II Ardhamagadhi : अंगददत्त चरित्र

- 1) 'अंगददत्त चरियं' या ग्रंथाच्या आधारे अंगददत्ताचे चरित्र चित्रण स्पष्ट करून त्यातून मिळणारा नैतिक संदेश सविस्तर लिहा.

किंवा

- 2) प्राकृत चरित साहित्याच्या पार्श्वभूमीवर 'अंगददत्त चरियं' मधील महत्त्वाच्या प्रसंगांचे (उदा. अंगददत्त आणि चोर, अंगददत्ताचा विवाह व वैराग्य) चिकित्सक परीक्षण करा.
-

B.A Part II Ardhamagadhi : प्राकृत व्याकरण

- 1) प्राकृत व्याकरणकारांचा परिचय करून देऊन प्राकृत भाषेच्या व्याकरण रचनेतील आचार्य हेमचंद्र यांचे योगदान सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

- 2) प्राकृत व्याकरणातील 'वर्ण बदल' (Varna Badal), 'संधी' आणि 'काळ' (Prakrit Kal) या नियमांची उदाहरणासहित चर्चा करा.
-

B.A Part II Ardhamagadhi : पाहुड दोहा

- 1) अपभ्रंश प्राकृत भाषेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करून अपभ्रंश प्राकृत साहित्याचा सविस्तर परिचय द्या.

किंवा

- 2) 'पाहुड-दोहा' ग्रंथाचा परिचय देऊन त्यातील कथावस्तू, भाषा-शैली व मानवी जीवनमूल्यांचे सविस्तर चिकित्सक विश्लेषण करा.
-

B.A Part II Sanskrit : नीतिवाङ्मयम्

- 1) भर्तृहरि आणि 'नीतिशतकम्' यांचा सामान्य परिचय द्या.

किंवा

- 2) भर्तृहरिविरचित 'नीतिशतकम्' मधील विद्वत्पद्धतीतील विचार यावर विवेचन करा.
-

B.A Part II Sanskrit : अभिनय-नृत्यसंगीतम् (भरताचार्यविरचित नाट्यशास्त्रम्)

- 1) भरतमुनींच्या नाट्यशास्त्राचा सामान्य परिचय लिहा.

किंवा

- 2) भारतीय नाट्यपरंपरेचा थोडक्यात आढावा घ्या.
-

B.A Part II Sanskrit : काव्यशास्त्र

- 1) काव्यप्रकाश या साहित्यशास्त्रीय ग्रंथातील काव्यवैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

किंवा

- 2) काव्यप्रकाश या साहित्यशास्त्रीय ग्रंथात कथन केलेली काव्याची सहा प्रयोजने स्पष्ट करा.
-

B.A Part II History Sem. IV Major-V History of Modern Maharashtra (1960-2010)

- 1) प्रवरा सहकारी साखर कारखान्याच्या कार्याचे वर्णन करा.

किंवा

- 2) महाराष्ट्रातील अंधश्रद्धा निर्मूलनाच्या चळवळीचे कार्य स्पष्ट करा.

- 1) Describe the work of Pravara Cooperative Sugar Factory.

OR

- 2) Explain the work of movement for the Eradication of Superstition.
-

B.A Part II History Sem. IV Major-VI History of Modern India (1920-1950)

- 1) 'चले जाव' चळवळीचे वर्णन करा.

किंवा

- 2) महाराष्ट्रातील क्रांतिकारी चळवळीचे कार्य स्पष्ट करा.

- 1) Describe the Quit India movement.

OR

- 2) Explain the work of revolutionary movement in Maharashtra.
-

B.A Part II History Sem. IV VSC-II Museum Management

1) संग्रहालयांतील पायाभूत सुविधांचे वर्णन करा.

किंवा

2) टाऊन हॉल संग्रहालय, कोल्हापूरचे वर्णन करा.

1) Describe the necessary infrastructure of Museum.

OR

2) Describe the Town Hall Museum, Kolhapur.

B.A Part II History Sem. IV Minor Great Reformers of Maharashtra

1) सत्यशोधक समाजाच्या कार्याचे वर्णन करा.

किंवा

2) महर्षी विठ्ठल रामजी शिंदे यांचे शेतकऱ्यांसाठीचे कार्य स्पष्ट करा.

1) Describe the contribution of Satyashodhak Samaj.

OR

2) Explain the work of Maharshi Vitthal Ramji Shinde for Peasants.

B.A Part II History Sem. IV OE IV: Magnificent Maharashtra

1) राजर्षी शाहू महाराज आणि त्यांचे कोल्हापूरमधील स्मारक यांचे वर्णन करा.

किंवा

2) जेजुरीच्या खंडोबा देवस्थानचे महत्त्व स्पष्ट करा.

1) Describe the Shahu Maharaj and his memorial in Kolhapur.

OR

2) Explain the importance of Khandoba of Jejuri.

B.A Part II History Sem. IV SEC IV: Tourism Marketing

1) नव्याने उदयाला येणाऱ्या पर्यटनाच्या प्रकारांचे वर्णन करा.

2) पर्यटनाच्या प्रसिद्धीमधील डिजिटल तंत्राची उपयुक्तता स्पष्ट करा.

1) Describe the new emerging types of Tourism.

2) Explain the usefulness of digital Technology in Tourism Marketing.

B.A Part II Political Science Sem. IV Political Process in Maharashtra

1) महाराष्ट्रातील युती राजकारणाची सविस्तर चर्चा करा.

किंवा

2) महाराष्ट्रातील जातीचे राजकारण आणि सांप्रदायिक राजकारण यावर सविस्तर चर्चा करा.

1) Discuss in detail the coalition politics in Maharashtra.

OR

2) Discuss in detail the Caste Politics and Communal Politics in Maharashtra.

B.A Part II Political Science Sem. IV Indian Political Thinkers-II

1) महात्मा गांधींच्या सत्य आणि अहिंसा संकल्पना स्पष्ट करा.

किंवा

2) लोकशाही समाजवादाबद्दल जवाहरलाल नेहरूंचे विचार स्पष्ट करा.

1) Explain Mahatma Gandhi's concepts of truth and non-violence.

OR

2) Explain the Jawaharlal Nehru's views on the Democratic Socialism.

B.A Part II Political Science Sem. IV VSC- Media and Politics

1) राजकारणात माध्यमांची भूमिका स्पष्ट करा

किंवा

2) सोशल मीडिया आणि मतदार यावर सविस्तर चर्चा करा

1) Explain the Role of Media in Politics

OR

2) Discuss the in detail Social Media and Voters

B.A Part II Political Science Sem. IV Minor Public Administration.

1) केंद्रीय लोकसेवा आयोगाची रचना आणि कार्ये यावर चर्चा करा.

किंवा

2) लोकप्रशासनातील नव प्रवाहाविषयी चर्चा करा.

1) Discuss the UPSC-Composition and Functions

OR

2) Discuss the new trends' in public administration.

B.A Part II Sociology Sem. IV Gender and Violence

1) लैंगिक हिंसाचाराचे स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

2) स्त्रीवादी महिलांचे लैंगिक समानतेतील योगदान चर्चा करा.

1) Clarify the nature of sexual violence.

2) Discuss the contributions of feminist women to gender equality.

B.A Part II Sociology Sem. IV Sociology of Health

1) आरोग्याच्या समाजशास्त्राचा अर्थ आणि स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

2) आरोग्याच्या समाजशास्त्राचे महत्व सांगा

1) Explain the meaning and nature of Sociology of Health.

OR

2) Explain the importance of Sociology of Health

B.A Part II Sociology Sem. IV Community Development-II

1) मालमत्ता आधारित समुदाय विकास या विषयी विवेचक करा.

किंवा

2) एनजीओ आणि सरकारी संस्थांची भूमिका या विषयी आपले विश्लेषण स्पष्ट करा.

1) Property-based community development or do thematic discriminator.

OR

2) Explain your analysis of the role of NGOs and government agencies.

B.A Part II Sociology Sem. IV Contemporary Social Issues in India

1) सामाजिक समस्याची गरज स्पष्ट करा.

किंवा

2) सांप्रदायीकता अर्थ कारणे आणि उपाययोजना सांगा

1) Explain the Need of Study for Social issues.

OR

2) Define communalism meaning causes and remedies.

B.A Part II Sociology Sem. IV Sociology of Everyday Life – II

- 1) वैवाहिक समस्या आणि उपाय या बाबत सविस्तर विश्लेषण द्या
किंवा
- 2) कौटुंबिक समस्या आणि उपाय या बाबत सविस्तर आपले मत व्यक्त करा.
- 1) Give detailed analysis of marital problems and solutions

OR

- 2) Express your views in detail on family problems and solutions.
-

B.A Part II Sociology Sem. IV Case Studies of Social Audit

- 1) महात्मा गांधीजी आणि राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी चे सामाजिक लेखापरीक्षण योजना स्पष्ट करा.
किंवा
- 2) कॉर्पोरेट सामाजिक जबाबदारीचे स्वरूप स्पष्ट करा
- 1) Mahatma Gandhi and National Rural Employment Guarantee Scheme.

OR

- 2) Explain the nature of corporate social responsibility
-

B.A Part II Economics Sem. IV Macro Economics

- 1) सार्वजनिक कर्जाचे प्रकार आणि परिणाम स्पष्ट करा.
किंवा
- 2) आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचे फायदे आणि तोटे स्पष्ट करा.
- 1) Explain the types and effects of public debt.

OR

- 2) Explain the advantages and disadvantages of international trade
-

B.A Part II Economics Sem. IV Bank And Financial Markets

- 1) म्युच्युअल फंडाचे प्रकार आणि महत्त्व स्पष्ट करा.
किंवा
- 2) क्रेडिट आणि डेबिट कार्डची वैशिष्ट्ये आणि तोटे स्पष्ट करा.

- 1) Explain the types and importance of Mutual Funds.

OR

- 2) Explain the features and disadvantages of Credit and Debit Cards
-

B.A Part II Economics Sem. IV VSC – IV Processing Cooperatives

1) ग्रामीण विकासात सहकारी प्रक्रिया संस्थांची भूमिका स्पष्ट करा.

किंवा

2) सहकारी सूतगिरण्याची भूमिका आणि समस्या सविस्तर स्पष्ट करा

1) Explain the role of cooperative processing institutions in rural development

OR

2) Explain the role and problems of cooperative spinning in detail

B.A Part II Education Sem. IV Education in Pre-Independence India

1) वैदिक कालखंडातील अध्यापन पध्दती स्पष्ट करा.

किंवा

2) ब्रिटीश कालखंडातील शिक्षणाची उद्दिष्टे मांडा

1) Explain the method of teaching in Vedic Period.

OR

2) State the aims of Education in British Period.

B.A Part II Education Sem. IV Education in Post-Independence India

1) विद्यापीठ शिक्षण धोरण 1948-49 च्या ध्येयांवर मांडणी करा.

किंवा

2) राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण 1986 च्या मूलभूत वैशिष्ट्यांवर मांडणी करा.

1) Write a note on aims of University Education Commission 1948-49

OR

2) Write a note on Feature of National Policy on Education 1986

B.A Part II Education Sem. IV Pedagogy

1) प्रभावशाली अध्यापनाच्या वैशिष्ट्यांवर सविस्तरपणे लिहा.

किंवा

2) शिक्षकांच्या कार्याचे वर्णन करा.

1) Write details on characteristics of effective teaching.

OR

2) Explain the functions of a teachers.

B.A Part II Sem. IV OE – Human Rights Education

1) मानवाधिकार /मानवी अधिकार शिक्षणाचा इतिहास सविस्तरपणे मांडा
किंवा

2) महिलांचे मानवी अधिकार नोंदवा

1) Elaborate the History of Human Rights Education.

OR

2) Define the Human Rights of Women.

B.A Part II Education Sem. IV Data Collection Tools

1) मुलाखतीचे प्रकार वर्णन करा.

किंवा

2) गुणात्मक माहितीचे स्वरूप वर्णन करा.

1) Elaborate the types of Interview.

OR

2) Explain the nature of Qualitative Data.

B.A Part II Education Sem. IV Early Childhood Care and Education - Part II

1) शाळा तयारीच्या कृती मांडा.

किंवा

2) गुणवत्तापूर्ण ECCE ची निदर्शक मांडा.

1) Define the Activities of School Readiness

OR

2) Define the indicators of a Quality ECCE

B.A Part II Philosophy Sem. IV Ethics - (Western)

1) कांटच्या मतानुसार सत् संकल्पाचे स्वरूप स्पष्ट करा

किंवा

2) सुखवादाचे प्रकार स्पष्ट करा.

1) Explain the nature of Goodwill according to Kant

OR

2) Explain the kinds of hedonism

B.A Part II Philosophy Sem. IV Social and Political Philosophy

1) भारतीय संविधानानुसार मूलभूत अधिकार आणि कर्तव्यांचे स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

2) सामाजिक परिवर्तनाची संकल्पना स्पष्ट करा.

1) Explain the nature of fundamental rights and duties according to Indian Constitution

OR

2) Explain the concept of social change

B.A Part II Philosophy Sem. IV Philosophy of Saints

1) संत ज्ञानेश्वरांची कर्मयोग संकल्पना स्पष्ट करा.

किंवा

2) समर्थ रामदासांची विवेकवादाची संकल्पना स्पष्ट करा.

1) Explain the concept of karmayog according to Saint Dnyaneshwr

OR

2) Explain the concept of Vivekvada according to Samarth Ramdas

B.A Part II Philosophy Sem. IV Yoga Instructor

1) योगाची व्याख्या व स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

2) प्राणायामाची संकल्पना स्पष्ट करा.

1) Explain the definition and nature of Yoga

OR

2) Explain the concep of Pranayam

B.A Part II Philosophy Sem. IV Deductive logic part II

1) विधानांचे वर्गीकरण स्पष्ट करा.

किंवा

2) विचारांच्या नियमांचे प्रकार स्पष्ट करा.

1) Explain the classification of statements

OR

2) Explain the kinds of laws of thought

B.A Part II Economics Sem. IV Co-operatives in India

- 1) मिश्र अर्थव्यवस्थेतील सहकाराची भूमिका स्पष्ट करा
किंवा
- 2) जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेचे कार्य व महत्व स्पष्ट करा.
- 1) Explain the role of cooperation in a mixed economy.

OR

- 2) Explain the function and importance of District Intermediate Co-operative Bank.
-